

15 oktober 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

wijlen **[naam]**,
data geboorte en overlijden onbekend,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 1,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Broeders Franciscanen
van Bleijerheide;

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 2,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Broeders Franciscanen
van Bleijerheide;

wijlen **[naam]**,
data geboorte en overlijden onbekend,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 3,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Broeders Franciscanen
van Bleijerheide.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 13 mei 2015. Op 8 september 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen, samen met zijn vertrouwenspersoon de heer [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Weller.

Nu de toenmalige Nederlandse congregatie van de Broeders Franciscanen Bleijerheide in 2003 is opgeheven, is er geen inhoudelijke reactie op het klaagschrift en is oproeping van een kerkelijk gezagdrager voor de zitting van de Klachtencommissie achterwege gebleven.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager heeft van medio 1966 tot medio 1970 op het internaat [naam] in [plaats] gezeten. Klager is seksueel misbruikt door aangeklaagde 1, aangeklaagde 2 en aangeklaagde 3. Aangeklaagde 3 was de groepsleider van de eerste tot en met de vierde klas. Het misbruik door aangeklaagde 3 vond plaats op de slaapzaal en ook in de sanitaire ruimte. Klager werd 's nachts bezocht door aangeklaagde 3. Hij kwam dan bij klager op bed zitten en betastte klager onder de dekens aan zijn blote geslacht. Ook werd klager na het douchen of wanneer hij naar het toilet ging, gezoend en betast aan zijn lichaam, zijn billen en zijn kruis. Dit misbruik heeft vele keren plaatsgevonden.

Aangeklaagde 1 was de groepsleider van de vijfde en zesde klas. Het misbruik door aangeklaagde 1 vond ook plaats op de slaapzaal en in de sanitaire ruimte. Als klager in bed lag, kwam aangeklaagde 1 onder de dekens voelen aan zijn geslachtsdeel. Ook werd klager door aangeklaagde 1 betast aan zijn billen, zijn kruis en zijn lichaam als hij uit de douche kwam. Aangeklaagde 1 heeft klager daarnaast twee keer in zijn anus gepenetreerd met zijn penis tijdens een vakantie naar Duitsland.

Aangeklaagde 2 was de ziekenbroeder en heeft klager betast aan zijn lichaam, zijn blote geslachtsdeel, zijn billen en anus. Aangeklaagde 2 heeft klager ook verschillende keren gepenetreerd in zijn anus, met zowel zijn vinger als zijn penis. Klager heeft tijdens zijn verblijf op Bleijerheide een periode van enkele weken op de ziekenzaal doorgebracht en in die periode is klager herhaaldelijk seksueel misbruikt door aangeklaagde 2.

2.2. Klager heeft zich lange tijd vies en eenzaam gevoeld. Klager durfde pas na veertig jaar over het misbruik te praten, maar nog steeds heeft klager veel moeite om over hetgeen gebeurd is te praten. Klager is in 2011 zwaar depressief geraakt. Naar aanleiding van een uitzending op televisie is klager erachter gekomen dat hij niet het enige kind was dat misbruikt werd.

2.3. Klager wil erkenning van wat er met hem gebeurd is. Klager hoopt dat de klacht bijdraagt aan het afsluiten van dit deel van zijn verleden. Daarnaast wil klager een financiële genoegdoening.

3. De beoordeling

3.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

3.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

3.3. Er zijn ongeveer negenenveertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van de aangeklaagden zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. De Klachtencommissie acht het wel aannemelijk dat klager gedurende zijn verblijf in Bleijerheide seksueel is misbruikt.

Ten aanzien van aangeklaagde 1

3.4. Voor de Klachtencommissie is aannemelijk geworden dat aangeklaagde 1 zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik, bestaande uit het meerdere keren betasten van de ontblote geslachtsdelen, de billen en het lichaam van klager. Daarnaast heeft aangeklaagde 1 klager tweemaal gepenetreerd in zijn anus.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. De verklaring van klager wordt daarnaast ondersteund door meerdere gegronde verklaarde klachten, bij de Klachtencommissie bekend onder de nummers 2010T030, 2011T376(1), 2011T490, 2011T529(1), 2011T540, 2011T607, 2013T984, 2013W1088, 2014W1175(2) en 2014W1279. In deze klachten wordt telkens melding gemaakt van (soortgelijk) seksueel misbruik.

Ten aanzien van aangeklaagde 2

3.5. Voor de Klachtencommissie is aannemelijk geworden dat aangeklaagde 2 zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik, bestaande uit het meerdere keren betasten van de ontblote geslachtsdelen, de anus, de billen en het lichaam van klager. Daarnaast heeft aangeklaagde 2 klager diverse malen gepenetreerd in zijn anus met zowel zijn vinger als zijn penis.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. De verklaring van klager wordt daarnaast ondersteund door meerdere gegronde verklaarde klachten, bij de Klachtencommissie bekend onder de nummers 2011T292, 2011T347(3), 2011T376(2), 2011T474, 2011T529(1), 2011T540, 2011T549(1), 2011T553, 2011T555, 2011T563(2), 2011T574, 2011T584(2), 2011T594, 2012T775, 2012T890(3), 2013T970(1), 2013T984, 2013T988(1), 2014W1175(2) en 2014W1279. In deze klachten wordt telkens melding gemaakt van (soortgelijk) seksueel misbruik.

3.6. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door deze twee aangeklaagden met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 9 jaar oud. Beide aangeklaagden waren voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

3.7. Gelet op het feit dat aangeklaagde 1 en aangeklaagde 2 zijn overleden kunnen tegen hen geen maatregelen meer worden genomen.

3.8. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Klager kan zich voor het verkrijgen van schadevergoeding met het onderhavige advies rechtstreeks tot de Compensatiecommissie wenden.

Ten aanzien van aangeklaagde 3

3.9. De verklaring van klager ten aanzien van aangeklaagde 3 is op de Klachtencommissie oprecht overgekomen. In de thans voorliggende zaak zijn echter geen feiten of omstandigheden aan het licht gekomen die de verklaring van klager ondersteunen.

3.10. Gelet op bovenstaande overwegingen heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat voor de feiten die klager heeft gesteld ten aanzien van aangeklaagde 3 onvoldoende ondersteunend bewijs is gevonden, zodat de klacht niet gegronde kan worden verklaard; waarmee overigens bepaald niet gezegd wil zijn dat de door klager gestelde feiten niet waar zijn. Zou er wat betreft aangeklaagde nieuwe informatie ter beschikking komen die als steunbewijs zou kunnen dienen, dan wordt klager hiervan op de hoogte gesteld en kan de klacht worden heropend.

4. Het advies

Ten aanzien van aangeklaagde 1 en aangeklaagde 2

De Klachtencommissie adviseert de klacht gegrond te verklaren.

Ten aanzien van aangeklaagde 3

De Klachtencommissie adviseert de klacht ongegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 15 oktober 2015 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, mr. F.J.M. Walstock en drs. Th.M. Bronzwaer, leden, bijgestaan door mr. R. Willemsen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.

zaaknummer 2015 W 1381

15 oktober 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats] ([land]),
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden in [jaar],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tot [jaar] lid van de Congregatie van de Broeders van O.L.V. van Lourdes.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 1 mei 2015. Op 11 juni 2015 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van broeder [nam], plaatsvervangend provinciaal overste van de Congregatie van de Broeders van O.L.V. van Lourdes.

Op 24 september 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. T.W.H.M. Weller.

Namens de Congregatie is verschenen broeder [naam], plaatsvervangend provinciaal overste.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager zat op het [naam]college in [plaats]. Aangeklaagde was daar de klassenleraar van de vierde en vijfde klas. Dit was een combinatieklas.

Klager moest wel eens nablijven om het bord schoon te vegen. Klager kreeg het gevoel dat aangeklaagde contact met hem zocht; dat hij de lievelingsleerling van aangeklaagde was. Hierdoor voelde klager zich geveleid. Dit gevoel werd versterkt toen aangeklaagde hem aanbood om hem te leren schaken. Klager vond dit geweldig. Tijdens de schaaklessen was klager alleen met aangeklaagde. Het schaakbord stond op een lessenaar waar klager en aangeklaagde aan stonden. Klager merkte dat aangeklaagde op slinkse wijze met zijn handen in de broek van klager ging. Met zijn ene hand was aangeklaagde dan met de schaakstukken bezig en met zijn andere hand betastte hij het blote geslachtsdeel van klager.

Gedurende twee jaren werd klager ongeveer een keer per week op voornoemde wijze door aangeklaagde betast.

Daarnaast heeft klager een keer tijdens een schoolkamp bij aangeklaagde moeten slapen. Ook toen betastte aangeklaagde het blote geslachtsdeel van klager. Tijdens de zitting heeft klager verklaard dat hij niet durft te zeggen of hij ook het geslachtsdeel van aangeklaagde heeft vastgepakt.

Tijdens de gymlessen, bijvoorbeeld als klager hielp met het opruimen van de toestellen, had aangeklaagde de neiging om klager tegen zich aan te trekken. Klager moest ook wel eens bij aangeklaagde op schoot komen zitten.

Klager durfde thuis niet te vertellen wat aangeklaagde deed. De moeder van klager was ernstig ziek en lag in het ziekenhuis. Klagers vader had een eigen bakkerszaak en moest veel werken. Hierdoor bestond er voor klager geen gelegenheid om te vertellen wat er gebeurde. Hij kon niet bij zijn ouders terecht.

Wel heeft klager zijn ervaringen met aangeklaagde met een groepje jongens gedeeld. Hier was ook een broertje van klager bij. Het groepje zat bij elkaar in de schuur van klagers ouders. Er werd over aangeklaagde gesproken en toen bleek dat er meer jongens last van hem hadden, waaronder het broertje van klager. Een van de aanwezige jongens heeft dit vervolgens thuis verteld. Kort daarna was aangeklaagde verdwenen.

2.2. Klager vindt het moeilijk in te schatten wat de gevolgen van het misbruik zijn geweest. Hij is op een gegeven moment van school gegaan en in de horeca gaan werken. Op zijn zeventiende raakte klager aan de drank. Hij was erg in zichzelf gekeerd en seksueel gefrustreerd.

Het drankgebruik van klager leidde tot problemen in zijn huwelijk, met als uiteindelijk gevolg dat klager in de gevangenis terecht kwam wegens bedreiging van zijn vrouw. In detentie ervoer klager een spirituele ervaring, waarna klager zijn leven een andere wending heeft kunnen geven. Hierdoor heeft klager zijn huwelijk en zijn zaak kunnen redden.

Het zit klager erg dwars dat hij, in de periode dat het niet goed met hem ging, veel ruzie heeft gemaakt met zijn vader. Klager denkt dat het zijn schuld is dat zijn vader kanker heeft gekregen. Klager verwijt het zichzelf dat hij zijn vader veel stress bezorgd heeft.

2.3. Klager wenst erkenning te ontvangen van hetgeen hem is aangedaan. Ook hoopt hij zijn zelfrespect te hervinden. Een gegrondverklaring van zijn klacht kan daaraan bijdragen. Tenslotte verzoekt klager de door hem geleden schade te vergoeden.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De plaatsvervangend provinciaal overste broeder [naam] heeft in zijn schriftelijke reactie gesteld dat uit onderzoek is gebleken dat aangeklaagde van 1958 tot 1961 in [plaats] als onderwijzer aan de [school] verbonden was. Wat de reden van zijn overplaatsing in 1961 is geweest, heeft broeder [naam] niet terug kunnen vinden. In [jaar] is aangeklaagde uitgetreden.

Broeder [naam] heeft geen aanwijzingen gevonden voor mogelijke misdragingen door aangeklaagde. Om die reden kan hij bevestigen noch ontkennen dat sprake is geweest van seksueel misbruik, zoals door klager gesteld. Indien in alle redelijkheid mag worden aangenomen dat aangeklaagde klager seksueel heeft misbruikt dan acht de Congregatie dit zeer verwerpelijk.

Ter zitting heeft broeder [naam] namens de Congregatie excuses aangeboden aan klager.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten, te weten de betastingen van zijn geslachtsdeel moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer 57 jaren verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. Op wekelijkse basis betastte aangeklaagde het blote geslachtsdeel van klager. Daarnaast heeft aangeklaagde eenmaal, tijdens een kamp, samen met klager in een bed geslapen en bij die gelegenheid wederom het blote geslachtsdeel van klager betast.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de steunverklaring van de broer van klager, bij de Klachtencommissie bekend onder nummer 2014-4582. In deze steunverklaring wordt omschreven hoe aangeklaagde in het jaar 1959/1960 tijdens de les op de [school] te [plaats] met zijn hand onder de tafel ging en vervolgens met zijn hand in de korte broek van de broer van klager ging. Voorts volgt uit deze steunverklaring dat op een zeker moment door een jongen over het misbruik is gesproken en dat aangeklaagde kort daarna is weggegaan, hetgeen in overeenstemming is met het verhaal van klager zelf. Tenslotte heeft de Klachtencommissie acht geslagen op de verklaring van de echtgenote van klager. Hieruit volgt dat klager haar een aantal jaren geleden heeft verteld over het misbruik dat hij en zijn broer hebben meegemaakt.

Een en ander in onderlinge samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas negen jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Broeders van O.L.V. van Lourdes de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 15 oktober 2015 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, drs. N.A.M. van Beelen en drs. L. Erftemeyer, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.